

SPLITSKI SREDNJOŠKOLSKI ČASOPISI NA PRIJELAZU STOLJEĆA – KONCEPT SADRŽAJ, VRIJEDNOSTI

Split high school newspapers at the turn of the century – concept,
content, values

Ana Jović

Gradska knjižnica Omiš

ana_jvc@yahoo.com

Margita Mirčeta Zakarija

Sveučilišna knjižnica Split

mazakri@svkst.hr

BROJ
BIBLIOGRAFSKE
JEDINICE

506

UDK / UDC **053.5(497.583Split)**

Stručni rad / Professional paper

Primljeno/ Received: 29.08.2024.

Sažetak

Cilj. Školski časopis vrijedan je zbog svoje odgojno-obrazovne uloge i funkcije koju ima u procesu dokumentiranja života u pojedinoj školi. Unatoč tome, često ga prate problemi kontinuiteta izlaženja i dostupnosti objavljenih brojeva. U radu se analiziraju srednjoškolski časopisi s obzirom na društveno-kulturne i odgojno-obrazovne vrijednosti koje promiču.

Pristup/metodologija. Dijakronijski se istražuju koncepcijske i sadržajne karakteristike časopisa objavljivanih u splitskim školama u kasnom socijalističkom i tranzicijskom periodu (od kraja šezdesetih godina dvadesetoga do prvog desetljeća dvadesetprvog stoljeća).

Rezultati. Unatoč različitom političkom kontekstu i prilikama u široj društvenoj zajednici, analiza pokazuje kontinuitet temeljnih odgojno-obrazovnih vrijednosti u stvaranju školskih časopisa.

Ograničenja. Rad ne obuhvaća ideološku analizu odgojnih vrijednosti u školskim časopisima, već istražuje školsku svakodnevicu i univerzalne odgojno-obrazovne vrijednosti koje se mogu pronaći na stranicama odabranih časopisa.

Vrijednost. Splitski srednjoškolski časopisi objavljivani na prijelazu iz 20. u 21. stoljeće dosljedno ispunjavaju svoju odgojnu i informativnu funkciju. Pritom odgovaraju i ideji časopisa kao kronike školske zajednice te jačaju vezu institucije i društva kojem

pripadaju. Članak podupire jačanje svijesti o važnosti pravilne pohrane i osiguranja dostupnosti školskih časopisa u knjižnicama.

Ključne riječi: medijska kultura, novinski sadržaj, odgojno-obrazovne vrijednosti, splitski školski listovi, srednjoškolski časopis

Summary

Purpose. School newspaper contributes to the educational and formative process and documents the everyday life of a school. Non the less, publishing continuity, adequate storage and accessibility are frequent problems. The paper aims to analyse high school newspapers relating to their social, cultural and educational values.

Approach/methodology. Diachronic analysis of concept and content of high school newspapers published in Split schools from the late socialist period of the sixties through the transition period, ending with the first decade of the 21st century.

Findings. Analysis reveals a continuity of universal educational values in high school newspapers within different social and political context.

Research limitations. The paper doesn't include ideological aspects of educational values in school newspapers, rather aims for investigation of school everyday life and universal education values on which the newspapers are based on.

Value. Split high school newspapers published at the turn of the 20th into the 21st century are consistent with their educational and informative role. They reveal characteristics of school life chronicles and strengthen the connection between the institution and the community it serves. The paper aims to emphasise the importance of adequate storage and access to school newspaper in libraries.

Keywords: educational values, high school newspaper, media literacy, newspaper content, Split school newspapers

1. Uvod

Školski časopisi višestruko su vrijedni u formativnom smislu (Errico 2011), prvenstveno na polju stvaralačkog izražavanja. C. Freinet (Metodo cooperativo di C. Freinet 2002) oblikuje ideju o školskom časopisu, „livre de vie“, kao prostoru za slobodu raspravljanja među učenicima i slobodu pisanja izvan zadanih okvira školskih zadaća. Bezobzira na promjenu medija, od Freinetovih vremena prvih tiskanih časopisa do

današnjih digitalnih inačica, školski listovi i dalje nastaju prema tim temeljnim idejama: potiču stvaralački impuls, komunikacijske vještine, skupni rad te ključne odgojno-obrazovne i univerzalne ljudske vrijednosti.

U splitskim srednjim školama njeguje se tradicija objavljivanja učeničkih listova, ali rjeđe se uspijeva održati kontinuitet jednog određenog naslova ili pravilni ritam objavljivanja. Postoji i problem dostupnosti časopisa u cjelovitom obliku, što je u dobroj mjeri utjecalo na odabir korpusa za ovu analizu. Odabrano je šest časopisa koje su objavljivale srednje škole na području grada Splita, u socijalističkom razdoblju od šezdesetih do kraja osamdesetih godina te tijekom tranzicijskog perioda devedesetih godina 20. stoljeća do sredine prvog desetljeća 21. stoljeća¹. Za analizu su korišteni primjerci dostupni u fondu Sveučilišne knjižnice u Splitu, iako ni taj fond nije potpun.

Iz socijalističkog perioda odabrani su *Naš dom*, *Srednjoškolac* i *Pokušaji*, a kao primjeri iz tranzicijskog perioda *Fama est, fama volat*, *Merkur* i *Trema*. *Naš dom* izdavao je Dom Građevinskog školskog centra u periodu od 1976. do 1987. s prekidom 1979. i 1980., a ukupno je objavljeno 8 brojeva koji su korišteni u ovoj analizi. Zajednica ustanova srednjoškolskog obrazovanja općine Split objavila je 11 brojeva lista *Srednjoškolac* u periodu od 1973. do 1977. godine i svi su dostupni današnjem čitatelju, što nije slučaj s dugovječnim listom *Pokušaji* u izdanju Ekonomske škole. Taj list počinje s izlaženjem 1956. godine i gradi vremenski most do dvijetisućitih, pri čemu nema podataka o izlaženju od 1978. do 1992. godine.

Svi listovi iz tranzicijskog perioda počinju izlaziti 1996. godine i objavljuju se do danas, ali u digitalnom obliku. Nema preciznih podataka o točnim datumima promjene medija, što je djelomično posljedica manjkave pohrane u knjižnicama. U Sveučilišnoj knjižnici u Splitu dostupno je 11 brojeva školskog lista Trgovačke škole *Merkur*, završno s 2009. godinom. Sličan je problem i s listom Prve gimnazije *Fama est, fama volat* – iako je prva godina izlaženja 1996.², za analizu je bilo moguće pronaći tek brojeve od školske godine 1999/2000. Fond je časopisa *Trema* u izdanju Treće gimnazije cjelovitiji pa je za analizu poslužilo 16 brojeva, u rasponu od 1996. do 2008. godine.

Dvije kategorije bit će predmet analize – koncepcija pojedinog časopisa i sadržaj časopisa. Koncepcija se iskazuje kroz odluke o izboru urednika i autora, oblikovanje

¹ Krajem prvog desetljeća smanjuje se broj tiskanih naslova i raste učestalost digitalnih izdanja časopisa.

² Prema opisu rada novinarske grupe Prve gimnazije na mrežnim stranicama škole
<https://prvafama.wixsite.com/demo/o-nama>

stalnih ili povremenih rubrika, vizualni aspekt časopisa i učestalost izlaženja. Sadržajna analiza usmjerena je na teme koje časopis obrađuje redovno ili povremeno, žanrove koje autori koriste i njihov stil pisanja. Obje kategorije podrazumijevaju prisutnost određenih odgojno-obrazovnih i društveno-kulturnih vrijednosti pa će se u radu potražiti odgovor na pitanje je li moguće prepoznati navedene vrijednosti u odabranim časopisima iz različitog društveno-političkog konteksta, bezobzira na promjene ideoloških smjernica.

2. Teorijski okvir

Kako su školski časopisi vezani uz život škole u kojoj nastaju, vrijednosti i načela časopisa slijede iz dokumenata obrazovne politike. Usporedba koncepta socijalističke i postsocijalističke pedagogije svojom složenošću i obujmom nadilazi okvire ovog rada. Stoga je analiza usmjerena na univerzalne ljudske vrijednosti u smislu u kojem ih iskazuju ključni dokumenti u europskom društvenom kontekstu (Domazet 2016), a prijedlog Okvira nacionalnoga kurikuluma iz 2017. godine definira ih kao temeljne: „dostojanstvo ljudske osobe, emancipacija, sloboda, ravnopravnost, pravednost, domoljublje, društvena jednakost, dijalog i snošljivost, rad, poštenje, mir, očuvanje prirode i čovjekova okoliša te druge demokratske vrijednosti“, odnosno vrijednosti kojima kurikulum daje „osobitu pozornost“ – znanje, solidarnost, identitet i odgovornost te četiri vrijednosti koje „dodatno ističe“: integritet, poštivanje, zdravlje i poduzetnost. Dokument pritom ističe problem „nepostojanja zajedničkih odgojno-obrazovnih vrijednosti, načela i ciljeva različitih odgojno-obrazovnih razina i vrsta“ (Okvir nacionalnoga kurikuluma, str. 12-13) te, prema svojoj prirodi krovnog nacionalnog dokumenta, donosi definicije tih ključnih elemenata. U ovom radu koristit će se pojmovi za odgojno-obrazovne vrijednosti u smislu kako ih definira Okvir nacionalnoga kurikuluma.

3. Konceptijske značajke

Usporedba konceptijskih značajki u predmetnim periodima pokazuje sličnosti po više elemenata. Učestalost je izlaženja ista: godišnja, polugodišnja ili prigodna, pri čemu je prigodnost u socijalističkom periodu vezana uz ondašnje državne praznike – Dan žena, Dan mladosti, Dan Republike, a od devedesetih godina uz vjerske blagdane, obljetnice iz Domovinskog rata, početak ili kraj školske godine. Najčešći je izdavač škola, prije devedesetih i đачki dom te Zajednica ustanova srednjoškolskog obrazovanja općine.

Odnos suradnje učenika i nastavnika također je sličan: redovito zajednički uređuju časopis, dok je autorstvo u tranzicijskom periodu gotovo isključivo učeničko, uz rijetke uvodnike ili prigodničarske tekstove iz nastavničkog pera. Socijalistički nastavnici češće istupaju kao autori – list „Srednjoškolac“ (izlazio od 1973. do 1977.) naglašava upravo zajednički rad nastavnika i učenika kao svoju posebnost u odnosu na druge srednjoškolske listove³.

U žanrovskom smislu postoje znatne podudarnosti promatranih perioda, prije svega u dominaciji učeničkih literarnih radova, za kojima slijede vijesti i izvještaji, intervjui, novinske književne, glazbene, filmske i kazališne kritike, osvrti i kritike različitih društvenih pojava, novinski portreti, strip, karikatura, kratke zabavne forme vica, križaljke i rebusa. Za razliku od socijalističkog, u tranzicijskom se periodu često koriste putopis i anketa te do tad nepostojeći „žanr“ – horoskopsko predviđanje budućnosti. Tranzicijske časopise karakterizira atraktivniji vizualni aspekt, iako su fotografije i učenički likovni radovi prisutni u svim časopisima. U socijalizmu se koristi crno-bijela tehnika i vinjeta kao dominantni ukras, a ponekad se zadržava jednako vizualno rješenje naslovnice kroz sve brojeve.

4. Sadržajne značajke

Tematski prioriteti uredništva najjasnije su vidljivi kroz stalne rubrike časopisa. Oba promatrana perioda nude stalne rubrike vezane uz učeničko stvaralaštvo, vijesti o školskim aktivnostima, intervjue s osobama koje su zanimljive i/ili važne učeničkoj zajednici, razonodu te književno-umjetničku kritiku. Naslovi rubrika djelomično se mijenjaju ili gube redovitost, ali je stalnost jasno prepoznatljiva na sadržajnoj razini. Takve su, primjerice, rubrike *Sportski život* časopisa *Srednjoškolac* (varira u *Sportski život u našim školama* i *Sport*), *Mladi klasičar* (prelazi u *Klasičare u akciji*) gimnazijske Fama est ili Merkurov *Polugodišnjak* koji prati sva važna događanja u školi.

U socijalističkom periodu, češći su tekstovi o povijesti institucije i povezanosti s lokalnom zajednicom, kao i prigodničarski tekstovi snažnog ideološkog naboja. Časopisi iz tranzicijskog perioda, umjesto članaka vezanih uz određeni praznik, uvode temu broja, ali i dijaloški usmjerene rubrike: učeničku anketu o gorućim ili zabavnim pitanjima (*Što*

³ „Uvodnik,“ *Srednjoškolac* 1 (1973).

je brainstorming? Zašto picajemo?), autorsku kolumnu te putopise ili izvještaje s učeničkih putovanja.

Od povremenih ili jednokratnih rubrika ističe se Uvodnik. Podjednako je prisutan kao povremena rubrika u oba perioda i ima jednaku funkciju – objašnjava razloge radi kojih se časopis objavljuje, kao i uredničke ciljeve.

Popularna glazba, društveni život grada, znanstveni pogled na pubertet, povijesni događaji i pripadajuće obljetnice teme su kojima se socijalistički period bavi u povremenim rubrikama, uz ponešto tekstova namijenjenih nastavnicima (*Razredni sat, Reforma obrazovanja* u „Srednjoškolcu“). Časopisi iz vremena tranzicije i u ovim rubrikama uvode nove teme poput ekologije (*Merkurove Ekološke stranice, Tremino Čistilište*), mode i natjecanja ljepote, predstavljanja poznatih osoba i općenito društvenog života grada. Tematizira se i mračnija stranu života – problemi vezane uz ovisnosti (*Problem o kojem govorimo, Gorući problem*) kojima protutežu čine vedre rubrike posvećene neobičnim zanimljivostima/kuriozitetima i raznovrsnim razrednim duhovitostima (*Famini Biseri, Pokušajeva Razna čuda odasvuda*).

5. Odgojno-obrazovne i društveno-kulture vrijednosti

Sadržaj organiziran u rubrike prenosi i promiče temeljne vrijednosti školskog sustava u kojem nastaje. Za potrebe ovog rada analiza je usmjerena na vrijednosti „znanja, solidarnosti, identiteta i odgovornosti“, pri čemu se definicije tih vrijednosti mogu reflektirati i u dodatno istaknutim vrijednostima ONK-a: „integritet, poštivanje, zdravlje i poduzetnost“. Također, važno je istaknuti kako pojedine rubrike istovremeno podupiru više različitih vrijednosti pa se nužno ponavljaju u različitim kategorijama.

Znanje i učenje preduvjet su i osnova razvoja, kako na osobnoj, tako i na društvenoj razini (ONK, str. 12), a visoko su zastupljeni u analiziranim časopisima. Rubrike školskih vijesti u kojima se izvještava o životu u školi, rubrike intervju s osobama koje uredništvo prepoznaje kao pozitivne primjere ili uzore, kao i rubrike književno-umjetničke kritike izravno promoviraju znanje i učenje i u socijalističkom i u tranzicijskom periodu. Ovu vrijednost podupiru i rubrike posvećene obilježavanju važnih povijesnih i kulturnih događaja u časopisima iz socijalističkog perioda, čije mjesto u tranziciji preuzimaju rubrike sa zanimljivostima i informacijama iz polja popularne i opće kulture.

Socijalistički period	Tranzicijski period
Vijesti-akcije-uspjesi/Informatika i obavijesti (SR) ⁴	Vijesti-akcije-uspjesi (PO,TR,FA,ME)
Intervju (svi listovi)	Intervju (PO, ME, TR),
Godišnjice-obljetnice (SR)	Zvijezde nad I. gimnazijom (FA)
Analitički tekstovi o značajnim književnicima (ND) / Jednokratne rubrike uz obljetnicu rođenja ili smrti književnika (PO)	Unexplained, Jeste li znali (FA)
Rubrike književne, filmske, glazbene i kazališne kritike (svi listovi)	Rubrike književne, filmske, glazbene i kazališne kritike (svi listovi)

Tablica 1. Rubrike usmjerene na vrijednost „znanje“

Osjetljivost prema potrebama drugih, bilo da je riječ o slabijima iz šireg životnog okruženja ili članovima vlastite obitelji, razvija se kroz različite aktivnosti odgojno-obrazovnog procesa. Sposobnost osjetljivosti vezana je uz odgojnu vrijednost solidarnosti, a koja pretpostavlja „sustavno osposobljavanje djece i mladih osoba da budu osjetljivi za druge, za obitelj, za slabe, siromašne i obespravljene, za međugeneracijsku skrb, za svoju okolinu i za cjelokupno životno okruženje“⁵. S obzirom da je usmjerena na zajednicu u kojoj pojedinac živi, vezuje se i uz vrijednost odgovornosti – prema „općemu društvenom dobru, prirodi i radu te prema sebi samima i drugima.“⁶ Svi časopisi uspostavljaju vezu prema široj društvenoj zajednici kroz žanrove vijesti i izvještaja o školskim aktivnostima poput volontiranja, sudjelovanja u humanitarnim akcijama, posjetima različitim udrugama i slično. Solidarnost i odgovornost često su vidljive i kroz rubrike u kojima učenici iznose individualna zapažanja o društvenim fenomenima u formi novinskog osvrta, komentara, kritike.

Socijalistički period	Tranzicijski period
Naša zapažanja (PO)	Ja tako mislim/Razmišljanja/Vrijeme odrastanja/Ne želim politiku u svoju butigu/Gorući problem/Obilježili smo (PO)
Profesionalna orijentacija (SR)	Problemi mladih (ME)
Naše izvanredne grupe (PO)	Ekologija (ME)
	Čistilište/Tremine teme (TR)
Tematske rubrike o suradnji s lokalnom zajednicom (ND)	Tematske rubrike o suradnji s lokalnom zajednicom (ME)

Tablica 2. Rubrike usmjerene na vrijednosti „solidarnost i odgovornost“

⁴ Skraćenice u tablicama označavaju početna slova naslova analiziranih časopisa.

⁵ Definicije svih „temeljnih vrijednosti“ navedene su prema Okviru nacionalnoga kurikuluma iz 2017.

⁶ Ibid.

Složeni koncept identiteta u odgojno-obrazovnom procesu izgrađuje se u svom individualnom, kulturnom i nacionalnom aspektu. Okvir nacionalnoga kurikuluma govori o dva nasuprotna cilja: potrebno je odgajati građanina svijeta koji svjesno čuva svoj nacionalni identitet. Pritom učenik – građanin treba razvijati i svijesti o sebi, ali i o drugome te poštivati različitosti između tih opozicija, a kojih odgojem i obrazovanjem postaje svjestan. Rubrike učeničkog literarnog stvaralaštva izravno potiču izražavanje individualnog identiteta i važan su dio svih časopisa. Rubrike intervjua ističu uzorne pojedince i ponašanja koja su društvu poželjna te su također zastupljene u svim časopisima. Koncept kolektivnog identiteta u socijalističkom periodu vezuje se uz socijalističku ideologiju – brojni su tekstovi prigodničarskog sadržaja i ideološkog naboja. Pišu se u povodu obljetnica ključnih povijesnih događaja temeljnih za stvaranje države i formiranje socijalističkog društva. U časopisima tranzicijskog perioda dominantni element gradnje kolektivnog identiteta jest domoljublje, odnosno nacionalni aspekt kolektivnog identiteta. Tekstovi obilježavaju važne događaje iz Domovinskog rata, a pojavljuju se i prigodni tekstovi povodom vjerskih blagdana.

Socijalistički period	Tranzicijski period
Stvaralaštvo mladih (SR) i druge rubrike učeničkih literarnih uradaka (svi listovi)	Iz dnevnika I. gimnazije (FA)
Povijest doma/Život u domu (SR)	Patrimonto = Baštinić (FA)
Intervju (svi listovi)	Intervju (svi listovi)
	Mladi klasičar (FA)
	Splićska đirada (FA)
	Kolumna društvene kritike (TR)
	Rubrika o navijačkoj skupini Torcida (ME)
Svjedočanstva (SR)	Tragovima naše prošlosti (PO)
Obilježavanje događaja iz 2. svjetskog rata (PO)	Ne zaboravimo/Neka se nikada ne zaboravi (PO)
Prigodničarski tekstovi jakog ideološkog naboja (svi listovi)	Prigodničarski tekstovi povodom vjerskih blagdana (ME, PO)
Učeničko stvaralaštvo (svi listovi)	Učeničko stvaralaštvo (PO, TR)

Tablica 3. Rubrike usmjerene na vrijednost „identitet“

Zdravlje i dostojanstvo pojedinca reflektiraju se u zajednici kojoj pojedinac pripada. Stoga, Nacionalni kurikulum brigu o zdravlju postavlja kao jednu od ishodišnih vrijednosti zdravog društva koja uključuje „prepoznavanje, razumijevanje i usvajanje zdravih životnih navika, zdravih stilova života i odgovornoga ponašanja.“⁷ Srednjoškolski časopisi poklanjaju pažnju toj vrijednosti te su sportske rubrike redovne u svim analiziranim časopisima; uglavnom donose vijesti o sportskim utakmicama, natjecanjima u školi i u gradu, intervju s uspješnim učenicima sportašima i slično. Zabavne stranice također u određenoj mjeri čine dio oblikovanja zdravog odnosa prema životu. Ponekad na to ukazuju i sami naslovi rubrika: *Smijeh je zdrav (ME)*, *Biseri (FA)*, *Time out (PO)*, *Malo odmora i rasonode (SR)* – čime se dodaje element ravnoteže prema ozbiljnim tekstovima o problemima srednjoškolske dobi.

Dio odgovornog ponašanja i zdravog stila života svakako je i briga o okolišu u kojem pojedinac živi. U socijalističkom periodu briga o okolišu izražavala se u kroz radne akcije i programe zaštite od nepogoda u kojima su učenici redovno sudjelovali i o njima pisali u školskim listovima. Krajem 20. i početkom 21. stoljeća mijenja se širi društveni odnos prema ekološkim temama. Ekologija postaje sve prisutnija u političkom i općedruštvenom životu, a to onda znači i u životu škole. Učenici pišu edukativne tekstove u različitim novinarskim žanrovima (vijesti, osvrti, kritike) te potiču svijest o budućnosti planeta i individualnoj odgovornosti.

Socijalistički period	Tranzicijski period
Upoznajmo sebe (SR)	Iz dnevnika I. gimnazije (FA)
Sportski život, Sportski život u našim školama, Sport) (SR)	Sportske rubrike u svim časopisima (isti naziv Šport)
Rubrike zabavnog sadržaja (svi listovi)	Rubrike zabavnog sadržaja (svi listovi)
Malo odmora i rasonode (SR)	

Tablica 4. Rubrike usmjerene na vrijednost „zdravlje“

6. Zaključak

Školski časopisi mogu biti važan alat u odgojno-obrazovnom procesu razvijanja učeničke kreativnosti, kritičkog razmišljanja i pisanog izražavanja. Osim dobrobiti za

⁷ Ibid.

osobni razvoj učenika, časopisi dokumentiraju i život škole, prosvjetnu praksu i odgojne prioritete te pridonose svijesti o razvoju i društvenoj ulozi institucije u kojoj nastaju.

Dijakronijska analiza konceptijskih značajki pokazuje kontinuitet više elemenata: učestalost izlaženja, izdavača, organizaciju uredništva i zastupljenost novinarskih žanrova, dok su uočene razlike vezane uz razvoj tehnologije koja donosi atraktivniji vizualni aspekt časopisima u tranzicijskom periodu. Najvažnije sadržajne značajke časopisa iščitavaju se kroz stalne rubrike: u oba perioda postoji kontinuitet rubrikâ učeničkog stvaralaštva, školskih vijesti, intervjua, razonode i književno-umjetničke kritike. Socijalistički period bio je skloniji prigodničarskim tekstovima, dok se u tranzicijskom periodu pojavljuju koncepti poput „teme broja“ i dijaloški usmjerene rubrike.

Analiza odgojno-obrazovnih vrijednosti i promjena u njihovim teorijskim odrednicama zahtijevaju veći korpus časopisa i interdisciplinarni pristup koji nisu ostvarivi u okviru ovog rada. Ono što i manji broj časopisa pokazuje jest kontinuitet univerzalnih vrijednosti uz promjene u shvaćanju istih – pojam solidarnosti, primjerice, ne veže se uz iste manifestacije u šezdesetim i u devedesetim godinama dvadesetog stoljeća. Također treba uzeti u obzir i promjene društveno-političkog konteksta u široj društvenoj zajednici, budući da je odgoj u svim prilikama vrijednosno angažiran i prati navedene promjene. Vrijednosti znanja, solidarnosti i odgovornosti, zdravlja i dostojanstva visoko su zastupljene u rubrikama kroz sva desetljeća, pri čemu se vrijednosti znanja i zdravlja realiziraju kroz najbližnje aktivnosti. Najizrazitije razlike između promatranih perioda pokazuju se u polju identiteta, odnosno u tekstovima koji podupiru izgradnju kolektivnog identiteta.

Školski časopis uvijek je dokument vremena u kojem nastaje i često dijeli sudbinu većine informativnih serijskih publikacija: važan je autorima i čitateljima u trenutku nastanka, a već sljedećeg dana (mjeseca, školske godine) postaje stara i nebitna vijest. Međutim, pored informativne i odgojne uloge, časopis pridonosi povijesti institucije u kojoj nastaje, podupire i bilježi njenu prisutnost u društvenoj zajednici. Stoga su njegova pohrana i osiguravanje javne dostupnosti vrijedan cilj knjižničarskog posla.

Literatura

Bognar, Branko i Vesna Šimić. 2014. „Creating Pupils' Internet Magazine.” U Challenges in Building Child Friendly Communities: Proceedings of International Conference Zadar 2014, Croatia, 1–16. <https://doi.org/https://www.bib.irb.hr:8443/742407>

Domazet, Jasna. 2016. „Analiza odgojno-obrazovnih ciljeva i vrijednosti u školskim dokumentima od 1946. godine do danas.” Diplomski rad, Filozofski fakultet u Splitu <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:172:130536>

Errico, Gemma. 2011. „Il Diritto Del Bambino Alla Libera Espressione. L'esempio Di Célestin Freinet e Janusz Korczak.” *Dialegesthai. Rivista telematica di filosofia*, 13 <https://doi.org/https://mondodomeni.org/dialegesthai/articoli/gemma-errico-01>

Prva gimnazija Split. n.d. *Fama*. Pristupljeno: 8. 1. 2025. <https://prvafama.wixsite.com/demo>

Javor, Ranka, ur. *Časopisi za djecu i mladež*. Zagreb: Knjižnice grada Zagreba, 2010.
Lončar, Mateja. 2018. „Časopisi za djecu i mladež kao oblik neformalnog utjecaja na socijalistički odgoj na primjeru časopisa Modra Lasta (1966.-1976.).” Diplomski rad, Filozofski fakultet u Zagrebu. <http://darhiv.ffzg.unizg.hr/id/eprint/10418/>

Metodo cooperativo di C.Freinet. n.d. “La Democrazia come pratica dialettica nelle tecniche di Celestin Freinet.” Didattica - Prof. Ferdinando Dubla. Pristupljeno: 8. 1. 2025. <http://www.dubladidattica.it/freinet.html>

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa RH. Okvir nacionalnoga kurikulumu. 2017. <https://mzom.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Obrazovanje/NacionalniKurikulum/NacionalniKurikulumi/Okvir%20nacionalnoga%20kurikuluma.pdf>

Schlemminger, Gerald. „The Freinet Movement: Past and Present.” Demolab, April 24, 2019. <https://demolab.hu/modszerek/szakirodalmi-ajanlo/>
Treća gimnazija Split. n.d. *Trema*. Pristupljeno: 8.1.2025. <http://skolskilist.trema.hr/>